

Po co NA(m)TO?

Debata między kandydatami na prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki z 10 września 2024 roku określana jest w mediach mianem „gorącej”, w której nie zabrakło ostrej wymiany zdań i mocnych słów o Polsce. Pretendenci na stanowisko głowy państwa spierali się między innymi o kwestie światowego bezpieczeństwa i wojny w Ukrainie. Harris zarzuciła Trumpowi, że „chce on sprzedać Ukrainę i Polskę Putinowi”, Trump z kolei twierdzi, że „szybko zakończy wojnę”¹. Ponadto kilka dni po debacie, Donald John Trump publicznie odmówił Kamali Devi Harris kolejnego starcia². Nie ulega wątpliwości, iż Stany Zjednoczone posiadają status supermocarstwa, są największą potęgą gospodarczą świata³, z potężną armią⁴, co czyni je głównym światowym graczem politycznym, od którego w dużej mierze zależy światowy pokój i bezpieczeństwo.

Wspomniana, gorąca debata, a także 75 rocznica powstania Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i 25 lat członkostwa Polski w NATO, to okazja do refleksji nad istotą Sojuszu polityczno-wojskowego. Powołany 24 sierpnia 1949 roku na mocy Traktatu Waszyngtońskiego, Sojusz stanowi podstawę dla umacniania bezpieczeństwa, które jest fundamentalną potrzebą, a jednocześnie prawem, w życiu każdego człowieka. Obecnie Sojusz skupia 32 kraje, które odgrywają najważniejszą rolę w gwarantowaniu pokoju, wolności, stabilności i bezpieczeństwa państw członkowskich.

Wspólnota i konsensus

Realizacja priorytetów Sojuszu następuje poprzez promowanie demokratycznych wartości, współpracę w zakresie obronności oraz pokojowe rozwiązywanie sporów za pomocą środków dyplomatycznych czy operacje zarządzania kryzysowego z wykorzystaniem potencjału militarnego. Jednak aby wyjaśnić istotę działań podejmowanych przez NATO, musimy zrozumieć znaczenie

---

¹ *Debata Harris-Trump: tak mówili o wojnie w Ukrainie*: <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/debata-harris-trump-tak-mowili-o-wojnie-w-ukrainie/sdd07gw> [dostęp: 11.09.2024 r.].

² *Jedno starcie wystarczy: Trump odmawia kolejnej debaty z Harris*: <https://wm.pl/1092256,Jedno-starcie-wystarczy-Trump-odmawia-kolejnej-debaty-z-Harris.html> [dostęp: 11.09.2024 r.].

³ *Największe gospodarki świata*: https://obserwatorgospodarczy.pl/2024/03/11/najwieksze-gospodarki-swiate-w-2024-roku-potega-usa-nadal-pozostaje-niezachwiana/#google_vignette [dostęp: 11.09.2024 r.].

⁴ *Najpotężniejsze armie świata*: <https://www.forbes.pl/rankingi/ile-panstwa-wydaja-na-zbrojenia-wojna-w-ukrainie-sprokowala-wydatki-jak-na-tle/rd101lh> [dostęp: 11.09.2024 r.].

konsensusu w procesie podejmowania decyzji, co stanowi wyzwanie, aby móc jak najpełniej realizować wolę wszystkich 32 państw⁵.

Jak czytamy na stronie Sojuszu, *wszystkie decyzje podejmowane są w drodze konsensusu, na kanwie dyskusji i konsultacji między krajami członkowskimi*⁶. Oznacza to, że wszelkie decyzje nie są poddawane głosowaniu. Są one konsultowane do momentu, w którym osiąga się porozumienie będące wyrazem zbiorowej woli wszystkich suwerennych państw, co przy takiej ilości uczestników jest nie małym wyzwaniem. Jednak fakt, iż konsultacje w Organizacji trwają nieprzerwanie i państwa na bieżąco wzajemnie znają swoje stanowiska względem najpoważniejszych spraw, wpływa na to, że procesy negocjacyjne są szybkie i sprawne. Dzięki wypracowywaniu wielonarodowych reakcji wobec zagrożeń, państwa budują i umacniają różne formy partnerstw, od nawiązywania dialogu, poprzez praktyczną współpracę i wielonarodowe inicjatywy⁷.

Polska w Sojuszu Północnoatlantyckim

25-lecie Polski w NATO to nie tylko czas wzrostu bezpieczeństwa (gwarancja bezpieczeństwa w postaci Artykułu 5 Traktatu Waszyngtońskiego: zbrojna napaść na jednego z członków traktowana jest jako wystąpienie przeciwko całemu Sojuszowi) i znaczenia Polski na arenie międzynarodowej. To także transformacja i modernizacja Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej i aktywne uczestnictwo w działalności Sojuszu. Zaangażowanie Wojska Polskiego w międzynarodowe misje i operacje (AFOR Albania w latach 1995-1996, KFOR Kosowo od 1999 r., IFOR w 1995-1996 i SFOR 1996-2004 Bośnia i Hercegowina, ISAF Afganistan od 2002 r. czy Irak⁸) ale także współorganizacja ćwiczeń sojuszniczych, stanowi dla żołnierzy cenne źródło doświadczeń operacyjnych i bojowych. Z kolei jako państwo - poprzez to potwierdzamy odpowiedzialność i troskę naszego kraju o międzynarodowe bezpieczeństwo oraz wzmacniamy wizerunek wiarygodnego sojusznika, na którego zawsze można liczyć.

Proces dążenia do NATO-wskich standardów wymusił także profesjonalizację i modernizację polskiej armii. Oprócz wprowadzenia cywilnej kontroli nad wojskiem, ustanowienie odpowiedniej liczby żołnierzy dla potrzeb obronnych i uzawodowienie armii, zdecydowano o zastąpieniu przestarzałych, poradzieckich konstrukcji nowoczesnymi, zachodnimi rozwiązaniami technicznymi. Dzięki temu, na wyposażeniu Sił Zbrojnych RP znalazły się min. KTO Rosomak, Mim-104 Patriot, samoloty F-16 i F-35 oraz M142 HIMARS⁹.

---

⁵ *Consensus decision-making at NATO*: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49178.htm [dostęp: 01.09.2024 r.].

⁶ Ibidem.

⁷ *Odkrywanie NATO*: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_publications/20111116_Discover_NATO_POL.pdf [dostęp: 01.09.2024 r.].

⁸ *20 lat Polski w NATO*: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/20-lat-polski-w-nato> [dostęp: 01.09.2024 r.].

⁹ Ministerstwo Obrony Narodowej, *25 lat Polski w NATO*, Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej 2024, s. 8-18.

Warto wspomnieć o uruchomieniu struktur wielonarodowych powiązanych z NATO i obecności wojsk USA i NATO na terytorium naszego kraju. Struktury te zlokalizowane są min. w Szczecinie (Wielonarodowy Korpus Północ-Wschód) i Bydgoszczy (Centrum Szkolenia Sił Połączonych NATO, Dowództwo 3 Batalionu Łączności NATO oraz Centrum Ekspertki Policji Wojskowej NATO¹⁰). Dodatkowo, od 2017 roku w Polsce w ramach Wzmocnionej Wysuniętej Obecności (ang. *enhanced Forward Presence*, eFP) stacjonują wojska amerykańskie, ale także brytyjskie, rumuńskie, chorwackie, pogłębiając potencjał obronny NATO w Europie Środkowo-Wschodniej i realizując koncepcję odstraszania¹¹.

Po co NA(m)TO?

Bycie częścią Sojuszu to bez wątpienia wielka szansa dla Polski. Jednak aby syntetycznie odpowiedzieć na pytanie *Po co NA(m)TO?* warto pochylić się nad preambułą Traktatu Waszyngtońskiego z 4 kwietnia 1949 roku, w której zawarta jest istota Sojuszu: „Strony traktatu są zdecydowane ochraniać wolność, wspólne dziedzictwo i cywilizację swych narodów, oparte na zasadach demokracji, wolności jednostki i rządów prawa, dążą do umacniania stabilizacji i dobrobytu na obszarze północnoatlantyckim i są zdecydowane połączyć swe wysiłki w celu zbiorowej obrony oraz zachowania pokoju i bezpieczeństwa”¹².

Jak zauważa Minister Obrony Narodowej, wiceprezes rady ministrów Władysław Kosiniak-Kamysz, „członkostwo polski w NATO to nie tylko gwarancja bezpieczeństwa wojskowego, które jest tak ważne w czasach, gdy tuż za naszą wschodnią granicą toczy się wojna - to także udział w silnej wspólnocie wartości, dzięki której można budować świat bardziej przewidywalny, bezpieczniejszy i wolny”¹³.

Wspólna ochrona wartości, dziedzictwa cywilizacji, demokracji i rządów prawa, stabilizacji, pokoju i bezpieczeństwa to właśnie istota przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego. Oby kolejne lata przyniosły korzystne decyzje dla państw członkowskich, zwłaszcza dla bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, a Sojuszowi - możliwości efektywnego rozwoju w odpowiednich kierunkach.

(korekta merytoryczna: dr hab. Dorota Domalewska)

Źródła:

¹⁰ *Obecność wojsk USA i NATO w Polsce - od kiedy?*: <https://demagog.org.pl/wypowiedzi/obecnosc-wojsk-usa-i-nato-w-polsce-od-kiedy/> [dostęp: 01.09.2024 r.].

¹¹ *Batalionowa Grupa Bojowa*: <https://www.wojsko-polskie.pl/15bz/efp/> [dostęp: 01.09.2024 r.].

¹² *Traktat Północnoatlantycki sporządzony w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r.*: <https://www.bbn.gov.pl/download/1/15754/traktatpolnocnoatlantycki.pdf> [dostęp: 01.09.2024 r.].

¹³ W. Kosiniak-Kamysz, *25 lat Polski w NATO*, „Polska Zbrojna” nr 3, marzec 2024, s. 13.

1. *Jedno starcie wystarczy: Trump odmawia kolejnej debaty z Harris:* <https://wm.pl/1092256,Jedno-starcie-wystarczy-Trump-odmawia-kolejnej-debaty-z-Harris.html> [dostęp: 11.09.2024 r.].
2. *Debata Harris-Trump: tak mówili o wojnie w Ukrainie:* <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/debata-harris-trump-tak-mowili-o-wojnie-w-ukrainie/sdd07gw> [dostęp: 11.09.2024 r.].
3. *Where Kamala Harris, Donald Trump stand on key issues heading into ABC News debate:* <https://abcnews.go.com/Politics/kamala-harris-donald-trump-stand-key-issues-heading/story?id=113433411> [dostęp: 11.09.2024 r.].
4. *Największe gospodarki świata:* https://obserwatorgospodarczy.pl/2024/03/11/najwieksze-gospodarki-swiata-w-2024-roku-potega-usa-nadal-pozostaje-niezachwiana/#google_vignette [dostęp: 11.09.2024 r.].
5. *Najpotężniejsze armie świata:* <https://www.forbes.pl/rankingi/ile-panstwa-wydaja-na-zbrojenia-wojna-w-ukrainie-sprovokowala-wydatki-jak-na-tle/rd101lh> [dostęp: 11.09.2024 r.].
6. *Consensus decision-making at NATO:* https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49178.htm [dostęp: 01.09.2024 r.].
7. *Odkrywanie NATO:* https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_publications/20111116_Discover_NATO_POL.pdf [dostęp: 01.09.2024 r.].
8. Kosiniak-Kamysz W., *25 lat Polski w NATO*, „Polska Zbrojna” nr 3, marzec 2024.
9. *20 lat Polski w NATO:* <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/20-lat-polski-w-nato> [dostęp: 01.09.2024 r.].
10. Ministerstwo Obrony Narodowej, *25 lat Polski w NATO*, Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej 2024.
11. *Obecność wojsk USA i NATO w Polsce - od kiedy?:* <https://demagog.org.pl/wypowiedzi/obecnosc-wojsk-usa-i-nato-w-polsce-od-kiedy/> [dostęp: 01.09.2024 r.].
12. *25 lat Polski w NATO:* <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/25-lat-polski-w-nato2> [dostęp: 11.09.2024 r.].
13. *Batalionowa Grupa Bojowa:* <https://www.wojsko-polskie.pl/15bz/efp/> [dostęp: 01.09.2024 r.]
14. *Traktat Północnoatlantycki sporządzony w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r.:* <https://www.bbn.gov.pl/download/1/15754/traktatpolnocnoatlantycki.pdf> [dostęp: 01.09.2024 r.].
15. *Turkish official gives June date for Nordic NATO expansion:* <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/ap-recep-tayyip-erdogan-nato-finland-sweden-b2262266.html> [dostęp: 11.09.2024 r.].